

Lisätiedot:

sosiaali- ja terveystoimen johtaja Ulla Tikkanen, puh 050 355 3246
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Toimintaympäristö

Sosiaali- ja terveystoimen palvelujen uudistusta koskeva lainsäädäntö hyväksyttiin 23.6.2021, mikä merkitsee sosiaali- ja terveystoimen palvelujen siirtymistä hyvinvointialueille 1.1.23 alkaen. Tulevan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen 10 kuntaa jatkavat valmistelua Espoon johdolla mm. Länsi-Uudenmaan sote-hankkeessa ja uudistuksen valmisteluelimissä.

Hallinnollisen uudistuksen lisäksi digitalisaatio, väestön ikääntyminen ja maahanmuuton kasvu edellyttävät toimialalla tärkeitä strategisia valintoja. Apotti-asiakas- ja potilastietojärjestelmä otettiin käyttöön 24.4.2021 lukuun ottamatta sosiaalipalveluja, minkä osalta käyttöönotto on marraskuussa 2021. Koronapandemia on kuluneen puolentoista vuoden aikana vaikuttanut kuntalaisten, julkisen palvelutuotannon, kolmannen sektorin ja yritysten arkeen, toimintaan ja talouteen.

Muutokset edellyttävät edelleen uuden oppimista ja toimintakulttuurin muutosta. Ketterän oppimisen taidot, systeemiajattelu, Lean-osaaminen ja koronapandemian aikana kehitetyt uudet toimintatavat ovat edelleen esillä. Myös henkilöstön hyvinvointia tukevia rakenteita tulee vahvistaa. Kytkemällä digitaaliset ja etäpalvelut osaksi hoitopolkuja ja potilasasiointia, tiedolla johtaminen osaksi soten arkea (Lean ja Apotti) sekä vahvistamalla palveluohjausta ja monialaista yhteistyötä, tuetaan resurssien entistä tarveperusteisempää kohdentamista sekä palvelujen asiakaslähtöisyyttä ja vaikuttavuutta.

Palvelujen kysyntään vaikuttaa väestön ikärakenne ja määrä. Terveystoimen palvelujen käyttäjäksi on kirjautunut kaikkiaan yli 2200 terveystoimintavaihtajaa. Vuonna 2021 lopussa ennusteen mukaan olisi 350 uutta vaihtajaa, kumulatiivisen summan vuodesta 2014 ollessa 2300 ja terveystoimintavaihtajien nettomäärän ollessa noin 2250.

Lisääntynyt ulkopaikkakuntalaisten koululaisten ja opiskelijoiden määrä (noin 1000) näkyy kouluterveydenhuollossa ja suun terveydenhuollossa lisääntyneenä palvelutarpeena. Palvelutarpeeseen vastaaminen edellyttää säännöllistä ja vuosittaista talousarviovalmistelun yhteydessä tehtyä arviointia resurssien riittävydestä, minkä lisäksi tehdään laajempia perusterveydenhuollon resurssiselvityksiä.

Kaupunkistrategia 2018–2022 ja sosiaali- ja terveystoimi

Sosiaali- ja terveystoimi toteuttaa kaupunkistrategiaa ja siinä asetettuja tavoitteita yhdessä muiden toimialojen kanssa. Toimialalle keskeisiä strategisia linjauksia ovat ”Kuntalainen keskiössä”, ”Fiksun toiminnan, talouden ja yhteistyön Kauniainen” sekä ”Elinvoimainen kaupunki”. Kaikessa toiminnassa on

näkökulmana hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, terveyserojen kaventaminen sekä moniammatillinen ja monialainen yhteistyö.

Seurannan lähtökohtana on neljä näkökulmaa:

”Fiksun toiminnan, talouden ja yhteistyön Kauniainen” on mm. sujuvia palveluprosessia ja asiakassegmentointia, joiden avulla aikaansaadaan toiminnallista kyvykkyyttä ja parannetaan tuottavuutta. Toimintakulttuurin muutoksen tukena on ollut ja Apotin mahdollistama digitaalisuuden hyödyntäminen. Kaikki tämä tukee myös asiakaslähtöisyyttä (Kuntalainen keskiössä) parantamalla palvelujen saatavuutta. Hyvä henkilöstökokemus heijastuu hyvänä asiakaskokemuksena. Elinvoimainen kaupunki syntyy mm. hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen keinoin ja mm. kulttuurihyvinvoinnin ja järjestöyhteistyön kautta. Koko sote-alalla tapahtuvat suuret muutokset edellyttävät työympäristön fyysistä ja emotionaalista turvallisuutta ja valmentavaa esimiestä, mitkä vaikuttavat henkilöstökokemukseen.

Toimialan tavoitteiden toteutumista seurataan neljästä näkökulmasta: asiakaslähtöisyys, henkilöstökokemus, toiminnallinen kyvykkyys ja vaikuttavuus ja laatu. Tavoitteiden toteuttamista tukee johtamismalli, jonka perustana ovat yhteinen työ ja yhteiset asiakkaat, oppimisketteryys, kokeilut ja valmentava ja henkilökunnan osallisuutta tukeva johtaminen. Itseohjautuvuutta sovelletaan toimintaan parhaiten sopivalla tavalla hyödyntäen sen monia muotoja operatiivisen toiminnan koordinoinnista itseorganisoitumiseen.

Vaikuttavuus ja laatu syntyvät edellisten tuloksena ja ilmenee hyvinvoivana väestönä, terveyserojen kaventumisena sekä siinä, että organisaatiolla on hyvä maine palveluntuottajana. Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteet on kirjattu poikkihallinnolliseen hyvinvointisuunnitelmaan 2020-23. Vastaavasti lakisääteinen vuoden 2021 lopussa valmistuva Ikäohjelma tulee kattamaan ikääntyvän väestön hyvinvointisuunnitelman vuosille 2021-23. Vuonna 2021 valmistuu myös valtuustokausittain tehtävä laaja hyvinvointikatsaus.

Henkilöstö

Toimialalla on syksyllä 2021 yhteensä 160 vakanssia. Sosiaalipalveluissa vuoden 2021 henkilöstömuutokset liittyvät pääasiassa lisääntyneeseen pääkaupunkiseudun sisäiseen maahanmuuttoon. Talousarvioon esitetään yhden sosiaaliohjaajan ja osa-aikaisen (0,6) asumisneuvojan vakanssin perustamista. Perheneuvolaan varataan määrärahaa ostopalvelujen hankintaan. Koronan vaikutus näkyy lasten, nuorten ja perheiden pahoinvoinnin lisääntymisenä ja palvelujen kysyntänä.

Merkittävimmät resurssitarpeet liittyvät vanhuspalveluihin. Villa Bredassa toimii muistipoliklinikka, jonka muistitiimiin tarvitaan geriatrin lisäksi muistihoitaja (ei kehyksessä). Palvelukeskukseen esitetään perustettavaksi muistikoordinaattorin vakanssi (kehyksessä). Apotti-hankepäällikkönä toiminut vanhuspalvelujen suunnittelija palaa varsinaiseen tehtäväänsä vuoden 2022 alussa.

Asumisyksikössä kaksi lähihoitajan vakanssia esitetään muutettavaksi sairaanhoitajan vakanssiksi niiden vapauduttua. Vanhuspalvelulain mukainen mitoituksen (0,6 hoitajaa/asukas) edellyttää kolmen välitöntä hoitotyötä tekevän työntekijän vakanssia: suunnitelmana on perustaa vuoden 2022 aikana kaksi fysioterapeutin ja yksi sosiaaliohjaajan vakanssi. Mitoitusvaatimukseen liittyy

myös tukipalvelutyöntekijän vakanssin perustaminen; näin hoitajien työaika vapautuu hoitotyöhön. Vuoden 2023 mitoitus, 0,7 hoitajaa/ asukas) edellyttää kahden hoitajan palkkaamista ja sen ajankohta arvioidaan erikseen. Yöhoitajamitoitusta vahvistetaan yhdellä lähihoitajalla/yövuoro. Tämä tarkoittaa resurssilisäyksenä 2 lähihoitajan vakanssia.

Kulttuuriohjaaja tukee Villa Bredan ytimessä olevan kulttuurin eri muotojen toteuttamista monipuolisesti tavoitteena tuoda mielekästä tekemistä, sisältöä ja ohjelmaa arkeen.

Terveyspalveluissa on koronan aikana vahvistunut tarve perustaa rokotuskliniikka, jonka koordinaattorina toimisi terveyden- tai sairaanhoitaja ja hänen lisäkseen osa-aikainen (0,5) tartuntatautilääkäri. Terveyskeskusvaihtajien määrän lisääntyessä palvelutarpeen täyttämisen edellyttää yhden sairaanhoitajan vakanssia vastaanotto toimintaan, osa-aikaisen (0,4) lääkärin palkkaamista neuvolatoimintaan ja ostopalvelumäärärahaa äitiysneuvolalääkärin palkkaamiseen. Määräaikaisen erikoistuvan lääkärin vakanssi muutettaisiin vakituiseksi terveyskeskuslääkärin vakanssiksi. Vastaanotolle osoitettavat resurssit ovat lähes kustannusneutraalit lisääntyneistä terveyskeskusvaihtajista saatujen kuntakorvausten takia.

Koronan aiheuttaman hoitovelan vuoksi hankitaan ostopalveluna mm. etälääkäripalvelua ja yhteistyössä perheneuvolan kanssa lapsia, nuoria ja perheitä tukevia palveluja, kuten nuorten ryhmäkuntoutus, nepsy-kuntoutus sekä ADHD-hoitopolun tarkentaminen.

Väestön määrän ja terveyskeskusvaihtajien määrän lisääntyessä on suun terveydenhuoltoon saatu lisäresurssia 1.9.2021 alkaen (osa-aikainen hammaslääkäri ja yksi hammashoitaja), molemmat rekrytoidaan viimeistään vuoden 2021 alussa, samoin valmistuu yhden toimistohuoneen muutos vastaanottohuoneeksi.

Talous

Kaupungin säästötavoitteet, koronan pitkäaikaisvaikutukset ja kasvaneet palvelutarpeet asettavat haasteita vuodelle 2022 asetetun talousarviokehityksen saavuttamiseksi.

Kaupunginhallituksen 31.5.2021 hyväksymän toimialakohtaisen tulo- ja menokehityksen mukaan sosiaali- ja terveystoimen toimintakate vuonna 2022 tulisi olla -32 940 000 euroa. Kehys on 3,6 prosenttia suurempi verrattuna sosiaali- ja terveystoimen talousarvioon 2021. Nyt käsiteltävänä olevassa talousarvioehdotuksessa toimialan toimintakate on -33 649 896 euroa eli 2,1 % kehystä suurempi. Suurimmat selittävät tekijät kehystä suuremmalle toimintakatteelle ovat palvelutarpeen kasvu, osin henkilöstömuutokset sekä erikoissairaanhoidon kustannusten kasvu.

Tässä talousarviovaiheessa erikoissairaanhoidon kustannuksiksi on arvioitu -11 500 000 euroa. Erikoissairaanhoidon kustannus- ja suorit tiedot tarkentuvat Kauniaisten ja HUS:n välisessä yhteistyötapaamisessa 5.10.2021.

Talousarvioehdotuksen tässä vaiheessa tuotoiksi ei ole arvioitu valtion mahdollisesti kunnille maksamia koronakustannusten korvauksia, koska

maksatukseen liittyy edelleen epävarmuuksia ajankohdan, maksutavan ja maksujen suuruuden suhteen.

Sosiaali- ja terveysjohtaja Ulla Tikkanen:

Valiokunta merkitsee tiedoksi vuoden 2022 talousarviovalmistelun tilanteen.

Päätös:

Valiokunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Liitteet:

Sosiaali- ja terveystoimen talousarvioesitys 2022

Oheismateriaali:

Tulosalueittain TAE2022